

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในช่วงชั้นที่ 3 และ ช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาตรา 15(1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี เขต 1 และ เขต 2 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 57 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1440 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 313 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (อ้างถึงในบุญธรรม จิตอนันต์ , 2546 : 99) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne}$$

โดย	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของประชากร
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (.05)
		แทนค่า	

$$n = \frac{1,440}{1 + 1,440(0.05)^2}$$

$$n = 313.04$$

ดังนั้นจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 313 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สํารวจประชากรครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (1) จังหวัดปัตตานี จำนวน 57 โรงเรียน ได้จำนวนประชากรทั้งหมด 1440 คน

ขั้นตอนที่ 2 จําแนกโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้หลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542) ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนไม่เกิน 500 คน

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนตั้งแต่ 501 ถึง 1,500 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนตั้งแต่ 1,501 ขึ้นไป

จากการสำรวจได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรตามขนาดโรงเรียนดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : แสดงจำนวนโรงเรียนและประชากรครูอิสลามศึกษาจําแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน(โรง)	จำนวนประชากร(คน)
ขนาดเล็ก	32	507
ขนาดกลาง	16	393
ขนาดใหญ่	9	540
รวม	57	1440

ที่มา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 และ 2 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย. 2549)

ขั้นตอนที่ 3 เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 313 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ของประชากรในแต่ละขนาดของโรงเรียน และคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548: 19) ดังนี้

$$n_i = \left(\frac{N_i}{N} \right) n$$

เมื่อ n_i แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดโรงเรียน
 N_i แทน ขนาดของประชากรในแต่ละขนาดของโรงเรียน
 N แทน ขนาดของประชากรทั้งหมด
 n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จากนั้นสุ่มเลือกโรงเรียน 50 เปอร์เซ็นต์ ในแต่ละขนาดของโรงเรียน แล้วสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่เลือกมา โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 313 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : แสดงจำนวนโรงเรียน ประชากร โรงเรียนที่สุ่ม 50 เปอร์เซ็นต์ และจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนประชากร	จำนวนโรงเรียน 50 เปอร์เซ็นต์	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	32	507	16	110
ขนาดกลาง	16	393	8	86
ขนาดใหญ่	9	540	5	117
รวม	57	1440	29	313

3.2 แบบแผนการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาระดับ การดำเนินการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาตรา 15(1) จังหวัดปัตตานี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยมีลักษณะของเครื่องมือ และวิธีการสร้างเครื่องมือดังรายละเอียดต่อไปนี้

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน กลุ่มวิชาที่สอน และประสบการณ์ในการเข้าร่วมอบรมวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

- 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2) ด้านการจัดทำแผนการเรียนการสอน
- 3) ด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open-ended questionnaire) เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ ประกอบด้วย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2543) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) เอกรินทร์ สัมहाศาล (2544) และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาทิเช่น กุฎิลา ทศนพิทักษ์ (2546) เบญจพร คงอินทร์ (2546) พุทธชาติ ทองกร(2546) ศิริพร ผล โสคา (2545) เพลิง อุทุมพฤกษ์รัตน์ (2545) พนมวรรณ วุฒิสาร (2544) ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาประมวลกำหนดเป็นขอบข่ายและข้อคำถาม ซึ่งครอบคลุมแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน

และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ในการสร้างข้อคำถาม ผู้วิจัยได้ใช้ข้อคำถามที่มีอยู่จากวิทยานิพนธ์ที่ได้ศึกษามา โดยได้ทำการปรับให้สอดคล้องกับบริบทและขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุง

หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปปรับปรุงและแก้ไขแล้วนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำแบบสอบถามดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงต่อไป

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คือพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 ชุด ประกอบด้วยครูโรงเรียนพัฒนาศาสตร์วิทยาลัยท่าพล 10 ชุด โรงเรียนธรรมวิทยานุกูลนิตี 10 ชุด และโรงเรียนอัส-อิสลามียะห์ 10 ชุด

หลังจากนั้น นำแบบสอบถามมาตรวจสอบหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125-126) ผลปรากฏว่า ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .957 ารด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.861 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ .892 ด้านการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน .815 และด้านการวัดและประเมินผล .919 จากนั้นได้พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป จากนั้นได้พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาข้างต้น โดยมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจจำนวนครูของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีที่สุ่มมาทั้ง 29 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขล

นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนที่สุ่ม

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือให้แก่โรงเรียนต่างๆที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทางไปรษณีย์และด้วยตนเองอีกบางส่วน

4. ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนบางท่าน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามกลับให้ผู้วิจัยตามที่ได้ระบุไว้

5. ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามที่ค้างส่งตาม โรงเรียนต่างๆ ด้วยการ โทรศัพท์ถาม และออกไปเก็บด้วยตนเองในบาง โรงเรียน

6. ผู้วิจัยนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับมาทั้งหมด เพื่อให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ ในกรณีไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถาม กลับไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนครบตามจำนวนที่กำหนด คือ 313 ชุด

7. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้อง และความ สมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและ ความสมบูรณ์ของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้อบรมขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 หากค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา โดยการหาค่าร้อยละเพื่อนำมาประกอบการอภิปรายในการศึกษาวิจัย

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งกำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด	5	คะแนน
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาก	4	คะแนน
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญปานกลาง	3	คะแนน
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย	2	คะแนน
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อยที่สุด	1	คะแนน

วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเสนอระดับการดำเนินการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงของเบส (อ้างถึงใน ตฤณชกร ทุกพิบูลย์ , 2547 :38) ในการแปลความหมายดังนี้ คือ

4.50 – 5.00	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อยที่สุด

3. นำค่าเฉลี่ยการดำเนินการ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาของครูอิสลามศึกษาใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มาเปรียบเทียบกับตัวแปร วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน กลุ่มวิชาที่สอน และการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การทดสอบด้วยค่าที (t-test) และค่าทดสอบเอฟ (F- test)

4. นำข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิดเพื่อทราบปัญหา ความต้องการ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการศึกษามาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึง มาจัดหมวดหมู่ และแจกแจงความถี่ แล้วจัดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical package for the social sciences for windows) เพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percentage)ค่าเฉลี่ยเลขคณิต(Arithmetic Means) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้สำหรับหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มและมากกว่าสองกลุ่ม ได้แก่ ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)